

VŠE O OSN

SYSTÉM ORGANIZACE

OSN nebyla založena proto, aby dovedla lidstvo
do nebe, ale aby ho zachránila před peklem.

Dag Hammarskjöld, 2. generální tajemník OSN (1953–1961)

www.un.org
www.osn.cz

© Informační centrum OSN v Praze, 2014
Foto: OSN

ISBN 978-80-86348-21-6

SYSTÉM OSN

Organizace spojených národů je po téměř 70 letech fungování rozsáhlou sítí základních orgánů a mnoha přidružených agentur, organizací a programů. Zjednodušeně proto mluvíme o systému OSN. OSN to jsou nejen diplomatická jednání v Radě bezpečnosti nebo ve Valném shromáždění, ale také humanitární a rozvojové projekty v terénu, mezinárodní justice, vytváření mezinárodních norem pro různé obory – např. poštu, telekomunikace, dopravu, atd. Šíří svého záběru pokrývá systém OSN téměř veškerou lidskou činnost. Orgány světové organizace a přidružené agentury systému vám ve zkratce představíme na následujících stránkách.

6 ZÁKLADNÍCH ORGÁNŮ OSN

Valné shromáždění

Rada bezpečnosti

Ekonomická a sociální rada

Poručenská rada

Sekretariát

Mezinárodní soudní dvůr

V září 1961 promluvil ve Valném shromáždění OSN prezident USA John Fitzgerald Kennedy. „OSN je jedinou institucí, kterou máme, která může nastavit parametry všeobecné transformace světa k udržitelnosti,“ řekl tehdy představitelům států světa.

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ

Všichni členové OSN (193) jsou zastoupeni ve Valném shromáždění. Každý stát bez rozdílu má jeden hlas. O důležitých otázkách, jako např. bezpečnost ve světě, přijímání nových členů nebo stanovování rozpočtu organizace, rozhoduje dvoutřetinová většina, o dalších prostá většina.

Řádné výroční zasedání začíná vždy v září a pokračuje během celého roku. Na začátku probíhá Všeobecná rozprava, kde vystupují zpravidla nejvyšší představitelé států a vlád a prezentují názory svých zemí na důležitá mezinárodněpolitická témata.

V jeho čele stojí předseda, který je volen na jeden rok. V letech 2002 a 2003 funkci šéfa Valného shromáždění zastával někdejší ministr zahraničních věcí a místopředseda Vlády České republiky Jan Kavan.

Funkce a pravomoci

- Projednává a vydává doporučení týkající se široké škály témat, s výjimkou těch, která přísluší Radě bezpečnosti;
- Zabývá se problematikou ozbrojených konfliktů a odzbrojení; usiluje o zlepšování situace dětí, mladých lidí, žen a dalších zranitelných skupin;
- Debátuje o otázkách udržitelného rozvoje a lidských práv;
- Rozhoduje o výši příspěvků členských států do rozpočtu OSN a o jejich využití.

Výbory

- První výbor (Výbor pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost)
- Druhý výbor (Hospodářský a finanční)
- Třetí výbor (Sociální, humanitární a kulturní)
- Čtvrtý výbor (Zvláštní výbor pro politické otázky a otázky dekolonizace)
- Pátý výbor (Administrativní a rozpočtový)
- Šestý výbor (Právní)

Reformy i potírání chudoby

V roce 2006 došlo k reformě způsobu práce Valného shromáždění s cílem urychlit rozhodování, zvýšit efektivitu a posílit postavení předsedy. V témže roce schválilo Valné shromáždění vznik Rady pro lidská práva. Nahradila kritizovanou Komisi pro lidská práva. Na summitu OSN v roce 2000 přijaly státy Deklaraci tisíciletí, která definuje Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs). Jedná se o nejrozsáhlejší a nejkonkrétnější globální plán na výrazné zlepšení životních podmínek nejchudších obyvatel světa.

RADA BEZPEČNOSTI

Rada bezpečnosti má patnáct členů, z toho pět stálých (Čína, Francie, Rusko, USA a Velká Británie). Zbývajících deset volí Valné shromáždění na dvouleté období. Jejich výběr vychází z principu rovnoměrného geografického zastoupení.

Zasedá nepravidelně, schůze jsou svolávány podle potřeby, i ve velmi krátkých lhůtách. Členové se střídají v předsednictví po měsíci (týká se to stálých i nestálých členů).

K přijetí rezoluce musí 9 členů hlasovat pro. Pokud ale i jediný z pěti stálých členů hlasuje proti, rezoluce schválena není. Tento princip je znám jako „právo veta“ (více viz vpravo dole).

Funkce

- Projednává situace, které by mohly vést ke vzniku mezinárodních konfliktů;
- Navrhuje metody a podmínky smíru;
- Doporučuje opatření proti hrozbám nebo aktu agrese;
- Doporučuje Valnému shromáždění kandidáta na post generálního tajemníka OSN.

Z činnosti

V roce 2007 přijala jednomyslně rozhodnutí o rozmístění společné mise OSN a Africké unie v Dárfúru (UNAMID) o síle 26 tisíc vojáků a policistů. Cílem mise bylo potlačit násilí v západní oblasti Súdánu – Dárfúru, kde během bojů mezi provládními milicemi a povstaleckými skupinami zahynulo od roku 2003 více než 250 tisíc lidí.

Ustavila mezinárodní soudní tribunál ke stíhání zločinů proti lidskosti v bývalé Jugoslávii a ve Rwandě. Po teroristických útocích na USA 11. září 2001 zřídila Protiteroristický výbor, který má státům pomáhat v boji proti terorismu.

V září 2013 přijala průlomovou rezoluci o likvidaci arzenálu chemických zbraní v Sýrii. Rezoluce vyzývá také k uspořádání mezinárodní konference o Sýrii, na které k jednomu stolu zasednou všechny znesvářené strany syrského konfliktu - představitelé vlády a všech opozičních skupin.

Právo veta

Na konci 2. světové války měly Čína, Francie, Rusko (tehdejší SSSR), Spojené státy a Velká Británie rozhodující vliv na založení Organizace spojených národů. Navrhovatelé Charty OSN se domnívali, že i v budoucnu budou hrát důležitou úlohu při udržování míru a bezpečnosti ve světě. Proto dostala tzv. velká pětka zvláštní hlasovací pravomoc, známou jako „právo veta“.

EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ RADA (ECOSOC)

Fórum určené k projednávání otázek obchodu, dopravy, hospodářského rozvoje a sociálních otázek. Má 54 členů (států) volených na tříleté období. Při hlasování rozhoduje prostá většina. ECOSOC každoročně pořádá několik krátkých zasedání, na něž zve i zástupce občanské společnosti. Kromě toho se každý rok schází v červenci na velkém čtyřtýdenním zasedání, které se koná střídavě v New Yorku a Ženevě.

Funkce

- Projednává mezinárodní ekonomické a sociální otázky;
- Prosazuje lepší životní úroveň, plnou zaměstnanost a ekonomický a sociální rozvoj;
- Podporuje řešení mezinárodních ekonomických, sociálních a zdravotnických otázek, zasazuje se o posilování mezinárodní spolupráce v kultuře a vzdělávání.

Přidružené orgány

K ECOSOC patří tyto přidružené orgány: Komise pro narkotika; sociální rozvoj; otázky populace a rozvoje; pro postavení žen; Statistická komise; Komise pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost; pro trvale udržitelný rozvoj; pro vědu a techniku pro rozvoj a Fórum OSN pro lesnictví.

ECOSOC řídí pět regionálních komisí: Ekonomickou komisi pro Afriku (ECA), Evropu (ECE), Latinskou Ameriku a Karibskou oblast (ECLAC), pro Asii a Tichomoří (ESCAP), a západní Asii (ESCWA).

Dekolonizace

V roce 1945 žila polovina obyvatel světa v zemích, které byly pod cizí nadvládou. Takzvané kolonie byly rozděleny mezi několik mocností (Velká Británie, Francie a Portugalsko). V průběhu procesu známého jako dekolonizace pomohla OSN většině kolonií získat nezávislost. V roce 1960 přijalo Valné shromáždění deklaraci vybízející k urychlenému osamostatnění všech kolonií. Následující rok ustavilo Zvláštní výbor pro dekolonizaci. Výsledkem dekolonizačního úsilí OSN je 80 nových členských států OSN. V současnosti žije na závislých územích jen 1,5 milionu lidí.

PORUČENSKÁ RADA

V roce 1945 bylo na světě jedenáct území – převážně v Africe a Tichomoří – pod mezinárodním dohledem. Hlavním úkolem poručenského systému OSN byla podpora rozvoje svěřeneckých území a jejich postupný přechod k samosprávě nebo samostatnosti.

Poručenská rada je složena ze stálých členů Rady bezpečnosti (Čína, Francie, Rusko, Spojené státy a Velká Británie). Každý člen má jeden hlas a při hlasování rozhoduje prostá většina.

Poslední svěřenecké území, stát Palau (do té doby pod správou Spojených států), získalo v roce 1994 autonomii. Poručenská rada poté pozastavila svou činnost. Sejde se jen v případech potřeby.

MEZINÁRODNÍ SOUDNÍ DVŮR

Byl založen v roce 1946 jako jeden z hlavních orgánů OSN. Se svými kauzami před něj mohou předstoupit pouze státy, nikoliv jednotlivci. Pokud stát souhlasí s tím, aby se soud zabýval případem, který se ho týká, musí se následně podrobit jeho rozhodnutí. S žádostí o právní posouzení situací se na soud mohou obrátit i jiné orgány či organizace systému OSN.

Soud dosud rozhodl celkem 155 sporů mezi státy (1947–2013). Patří mezi ně například spory o hranice území, kauzy diplomatických vztahů, nevměšování se do vnitřních záležitostí země nebo brání rukojmí.

Soud sídlí v Paláci míru v Haagu (Nizozemsko). Má patnáct soudců, které volí Valné shromáždění a Rada bezpečnosti. Každý soudce musí být z jiné země.

Na přijetí rozhodnutí se musí shodnout devět soudců. Všechny rozsudky jsou konečné a neodvolatelné. Pokud se některý ze států, kterých se kauza týká, nepodrobí rozsudku, může protistrana s kauzou předstoupit před Radu bezpečnosti.

Z rozhodnutí soudu

V roce 2004 například jednomyslně potvrdil, že zeď, kterou postavil Izrael na okupovaných palestinských územích, je porušením mezinárodního práva.

V témže roce rozhodl hraniční spor mezi Nigérií a Kamerunem a suverenitu nad hlavním sporným územím, poloostrovem Bakassi, přisoudil Kamerunu.

Další mezinárodní soudy?

Mezinárodní soudní dvůr (ICJ) rozhoduje spory mezi vládami. Soudním stíháním jednotlivců se nezabývá. **Mezinárodní trestní tribunály** pro bývalou Jugoslávii a Rwandu stíhají jednotlivce obžalované ze spáchání zločinů proti lidskosti, avšak pouze na území těchto států.

Sídlem Mezinárodního soudního dvora je Palác míru v nizozemském Haagu.

ORGANIZACE, AGENTURY A PROGRAMY SYSTÉMU OSN

UNDP
www.undp.org

Rozvojový program OSN
Zastoupen ve 166 zemích. Řešení otázek ekonomického a sociálního rozvoje.

UNICEF
www.unicef.org

Dětský fond OSN
Ochrana práv dětí a zlepšování jejich životních podmínek.
V České republice zastoupen národním výborem pro UNICEF (www.unicef.cz)

UNEP
www.unep.org

Program OSN na ochranu životního prostředí
Koordinace ekologické politiky, monitorování a hodnocení stavu životního prostředí, podpora systémů včasného varování.

UNFPA
www.unfpa.org

Populační fond OSN
Prosazování práva lidí na zdravý život, podpora plánovaného rodičovství, bezpečného těhotenství a porodu.

UNHCR
www.unhcr.org

Vysoký komisariát OSN pro uprchlíky
Právní ochrana uprchlíků, dlouhodobá řešení jejich problémů – vytváření podmínek pro dobrovolný návrat do vlasti nebo usazení v jiné zemi.
V ČR zastoupen Kancelář UNHCR v Praze (www.unhcr.cz)

ILO
www.ilo.org

Mezinárodní organizace práce
Strategie podpory práv zaměstnanců, zlepšování pracovních podmínek a podpora vzniku pracovních příležitostí.

IMF
www.imf.org

Mezinárodní měnový fond
Stabilita globálního měnového a finančního systému. Ekonomické a finanční poradenství, krátkodobá finanční pomoc a školení.

FAO
www.fao.org

Organizace OSN pro výživu a zemědělství
Odstraňování hladu a podvýživy a zlepšování kvality výživy, udržitelný rozvoj zemědělství.

UNESCO
www.unesco.org

Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
Mezinárodní spolupráce a výměna informací v oblasti vzdělávání, vědy, kultury a komunikace.

WHO
www.who.org

Světová zdravotnická organizace
Mezinárodní koordinace v oblasti zdravotní péče. Podpora a koordinace výzkumu prevence nemocí. Zastoupení v ČR: Kancelář WHO v Praze (www.who.cz)

Světová banka
www.worldbank.org

Světová banka
Půjčky s nízkým úročením, bezúročné úvěry a příspěvky rozvojovým zemím na podporu vzdělávání, zdravotnictví, budování infrastruktury, apod.

ICAO
www.icao.int

Mezinárodní organizace pro civilní letectví
Zajišťování systematického, bezpečného a udržitelného rozvoje mezinárodní letecké přepravy, omezování nepříznivých dopadů globálního civilního letectví na životní prostředí.

IMO
www.wmo.int

Mezinárodní námořní organizace

Zajišťování bezpečné a efektivní lodní dopravy a prevence znečišťování moří plavidly.

ITU
www.itu.int

Mezinárodní telekomunikační unie

Koordinace provozu mezinárodních telekomunikačních sítí a služeb v oblasti širokopásmového internetu, bezdrátových technologií, letecké a námořní navigace, radioastronomie, satelitní meteorologie, telefonních a faxových služeb i televizního vysílání.

UPU
www.upu.int

Světová poštovní unie

Udržitelný rozvoj kvalitních a efektivních poštovních služeb.

WMO
www.wmo.int

Světová meteorologická organizace

Koordinace celosvětové činnosti v oblasti výzkumu stavu zemské atmosféry a její interakce s oceány a klimatem.

WIPO
www.wipo.int

Světová organizace duševního vlastnictví

Globální ochrana autorských práv.

IFAD
www.ifad.org

Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj

Financování programů na podporu ekonomického vzestupu chudých obyvatel venkova.

UNIDO
www.unido.org

Organizace OSN pro průmyslový rozvoj

Posilování rozvojových strategií v oblasti přístupu na trh a dostupnosti financování průmyslového rozvoje.

UNWTO
www.world-tourism.org

Světová organizace cestovního ruchu

Rozvoj zodpovědného a udržitelného cestovního ruchu jako prostředku k ekonomickému rozvoji, porozumění, prosperitě a respektu k lidským právům a svobodám.

UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

UNODC
www.unodc.org

Úřad pro drogy a kriminalitu

Potírání nelegálních drog, kriminality a terorismu. Informování a podpora legislativy a uplatňování mezinárodních dohod.

UN WOMEN
www.unwomen.org

Podpora a prosazování práv žen, zlepšování příležitostí pro ženy a naplňování jejich potřeb.

WFP
www.wfp.org

Světový potravinový program

Největší humanitární organizace na světě. Potravinová pomoc obětem konfliktů a přírodních katastrof, podpora kvality výživy lidí v kritických situacích.

UNHABITAT
www.unhabitat.org

Program OSN pro lidská sídla

Podpora rozvoje sociálně a environmentálně udržitelných měst.

Noční pohled na budovu Sekretariátu OSN v New Yorku.

SEKRETARIÁT OSN

Úkoly, které plní, jsou stejně rozmanité, jako témata, jimž se OSN věnuje – správa mírových operací, urovnávání mezinárodních sporů, mapování sociálních a ekonomických trendů apod. Sekretariát zodpovídá za poskytování služeb ostatním orgánům OSN.

Sídlo OSN slouží čtyřem hlavním skupinám: delegacím států (každoročně více než pět tisíc účastníků Valného shromáždění); zaměstnancům (v newyorském sídle OSN jich pracuje 5,5 tisíce); návštěvníkům z řad veřejnosti (ročně až jeden milion); a novinářům (se stálou akreditací pracuje v sídle OSN asi dva tisíce novinářů, dalších pět tisíc přijíždí z celého světa během důležitých zasedání). Při OSN jsou akreditovány i více než tři tisíce nevládních organizací, mnohé se účastní některých jednání. Celkový roční příjem, který organizace přináší městu New York, se odhaduje na 3,3 miliardy dolarů.

Funkce

- Zpracovává podkladové informace pro zástupce vlád;
- Realizuje rozhodnutí členských států OSN;
- Organizuje mezinárodní konference;
- Poskytuje překladatelské a tlumočnické služby do oficiálních jazyků OSN.

Šéfem administrativy OSN je generální tajemník. K dispozici má personál mezinárodních úředníků. Ti jsou odpovědní generálnímu tajemníkovi, nikoli vládám států.

Generální tajemník předkládá témata k projednání Valnému shromáždění nebo jinému orgánu OSN, upozorňuje Radu bezpečnosti na situace ohrožující mezinárodní bezpečnost, působí jako arbitr ve sporech mezi členskými státy a slouží jako mediátor mezinárodních vyjednávání.

Generální tajemník nemůže jednat samostatně bez podpory a souhlasu členských států.

15 Nobelových cen míru pro OSN

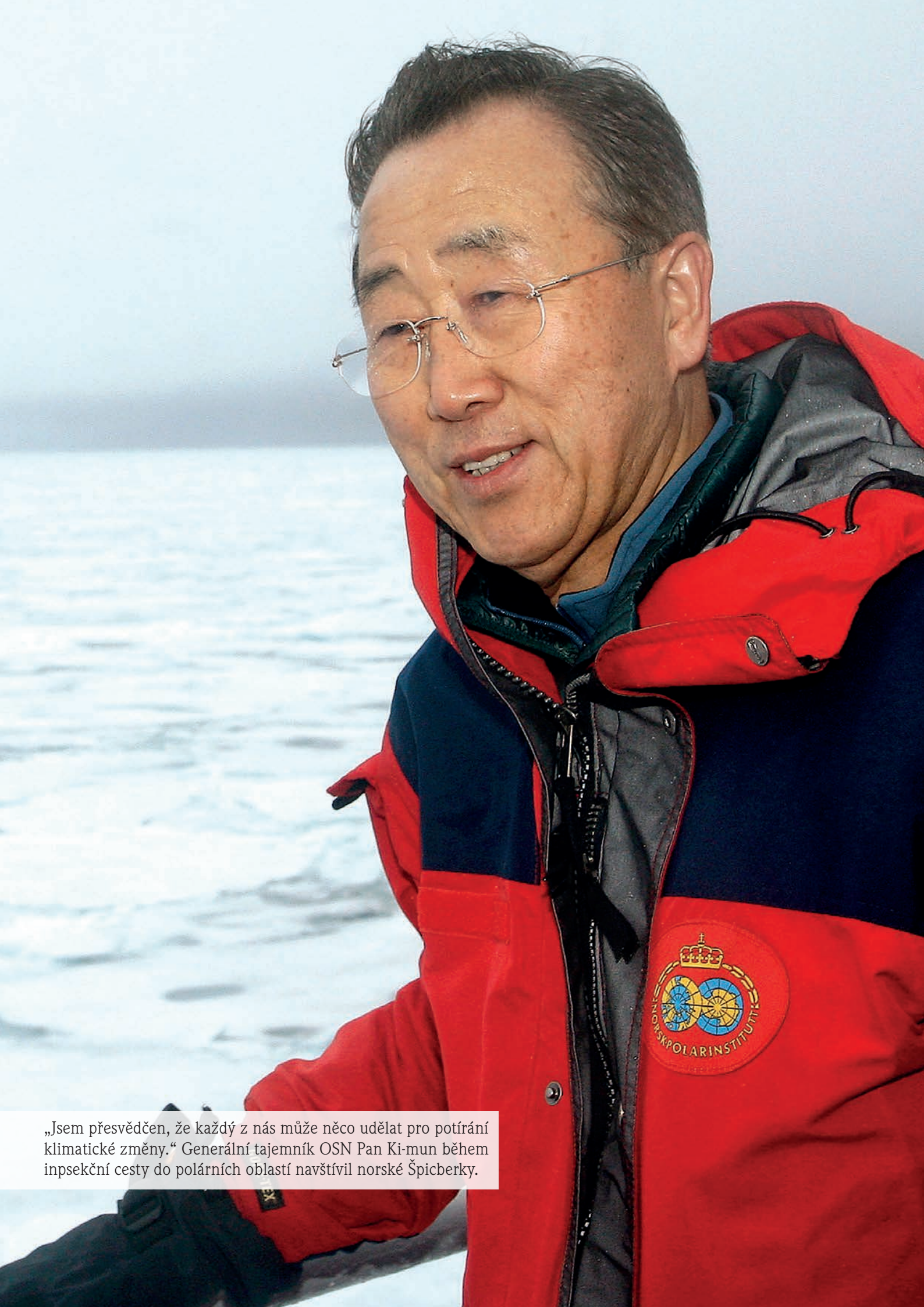
Nobelův výbor udělil OSN a jejímu generálnímu tajemníkovi Kofi Annanovi cenu míru za rok 2001 „za úsilí o lépe organizovaný a klidnější svět“. V prohlášení k udělení ceny konstatoval Nobelův výbor, že (Kofi Annan) se postavil „novým výzvám, jako jsou HIV/AIDS nebo mezinárodní terorismus, a dosáhl efektivnějšího využití skromných zdrojů, které má OSN k dispozici.“

V roce 2007 byla Nobelova cena míru udělena společně Mezivládnímu panelu OSN pro klimatickou změnu a bývalému viceprezidentovi USA Albertu Goreovi. Bylo to popatnácté, kdy Nobelův výbor vyznamenal OSN udělením ceny míru.

Dřívější ocenění pro OSN

Mezinárodní agentura pro atomovou energii a její generální ředitel Mohamed Baradej (2005); OSN a její generální tajemník Kofi Annan (2001); mírové síly OSN (1988); Seán McBride, komisař OSN pro Namibii (1974); Lester Bowles Pearson za úsilí o vyřešení suezského konfliktu a blízkovýchodní otázky prostřednictvím OSN (1957); Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (1954 a 1981); Mezinárodní organizace práce (1969); Dětský fond OSN (1965); generální tajemník OSN Dag Hammarskjöld (1961); Léon Jouhaux, zakladatel Mezinárodní organizace práce (1951); Ralph Bunche, předseda Poručenské rady (1950); Lord John Boyd Orr, zakládající generální ředitel Organizace OSN pro výživu a zemědělství (1949); Cordell Hull, ministr zahraničí USA, za zásluhy při založení OSN (1945).

„Jsem přesvědčen, že každý z nás může něco udělat pro potírání klimatické změny.“ Generální tajemník OSN Pan Ki-mun během inspekční cesty do polárních oblastí navštívil norské Špicberky.

POZNEJTE ŠÉFA OSN

Pan Ki-mun je z Korejské republiky a je osmým generálním tajemníkem OSN. Narodil se 13. června 1944. Se svou manželkou Yoo (Ban) Soon-taek, s níž se seznámil na střední škole v roce 1962, má syna a dvě dcery. Mluví korejsky, anglicky a francouzsky.

Hlavní body jeho kariéry. V době, kdy byl zvolen generálním tajemníkem, byl ministrem zahraničních věcí a obchodu Korejské republiky. Během dlouholetého působení v diplomatických službách své země pobýval v Dillí, Washingtonu a ve Vídni a na starosti měl různá portfolia. Byl poradcem prezidenta pro zahraniční politiku, hlavním poradcem prezidenta pro otázky národní bezpečnosti, náměstkem ministra pro politické plánování a generálním ředitelem pro americké záležitosti.

S OSN ho pojí kontakty už od roku 1975, kdy pracoval v odboru OSN na ministerstvu zahraničí. V průběhu let se jeho spolupráce s OSN rozšiřovala: působil například v korejské stálé misi při OSN v New Yorku, byl ředitelem odboru OSN na ministerstvu zahraničí v Soulu či velvyslancem při OSN ve Vídni. Během působení v této funkci byl v roce 1999 předsedou Přípravné komise Organizace pro všeobecnou úmluvu o zákazu jaderných zkoušek. V letech 2001–2002 jako šéf kabinetu korejského předsednictví Valného shromáždění zprostředkoval rychlé přijetí první rezoluce, která odsoudila teroristické útoky z 11. září, a podnikl řadu kroků zaměřených na posílení funkce Valného shromáždění. Tím pomohl k obratu v zasedání, jehož začátek provázela krize a zmatek, a které nakonec úspěšně přijalo řadu reforem.

Aktivně se podííl na řešení otázek vztahů mezi korejskými státy. V roce 1992 jako zvláštní poradce ministra zahraničních věcí byl zároveň místopředsedou Společné komise severu a jihu pro kontrolu jaderných zbraní po přijetí historické společné deklarace o nejaderném Korejském poloostrově. V září 2005 jako ministr zahraničních věcí sehrál rozhodující roli při dosažení další zásadní dohody podporující stabilitu na Korejském poloostrově, kterou je prohlášení o vyřešení severokorejské jaderné otázky, přijaté v rámci šestistranných jednání.

Vzdělání. V roce 1970 získal bakalářský titul v oboru mezinárodních vztahů na Státní univerzitě v Soulu. V roce 1985 dosáhl titulu M.A. v oboru veřejné správy na Kennedyho škole Harvardské univerzity.

Ceny a vyznamenání. Obdržel mnoho národních i mezinárodních ocenění. V letech 1975, 1986 a 2006 mu bylo uděleno nejvyšší jihokorejské vyznamenání za zásluhy ve službách státu.

Generálního tajemníka jmenuje Valné shromáždění na základě doporučení Rady bezpečnosti, a to na pětileté období. Dosud stálo v čele OSN osm generálních tajemníků:

Trygve Lie (Norsko) 1946–1952

Dag Hammarskjöld (Švédsko) 1953–1961

U Thant (Myanmar) 1961–1971

Kurt Waldheim (Rakousko) 1972–1981

Javier Pérez de Cuéllar (Peru) 1982–1991

Boutros Boutros-Ghali (Egypt) 1992–1996

Kofi Annan (Ghana) 1997–2006

Pan Ki-mun (Jižní Korea) 2007–

PLÝTVÁNÍ JÍDLEM

Ekonomický, sociální a environmentální problém

Až 1,3 miliardy tun potravin skončí každoročně v popelnicích nebo je jinak znehodnoceno. To je třetina všech vyrobených potravin v hodnotě až bilionu amerických dolarů (přibližně 20 bilionů Kč).

Na 300 milionů tun potravin za rok je likvidováno ve fázi, kdy je lze ještě konzumovat. To je víc, než je produkce potravin v subsaharské Africe a bylo by to dost pro 870 milionů hladovějících současného světa.

V Evropě a Severní Americe připadá na jednoho člověka 95 až 115 kg vyhozeného jídla. V subsaharské Africe, jižní a Jihovýchodní Asii pouhých 6–11 kg.

Více: bit.ly/1354xAU

ŠANCE SKONCOVAT S CHUDOBOU

Do naplnění osmi Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs) zbývají už jen stovky dnů. V roce 2000 je přijali nejvyšší představitelé států a vlád. Jsou zaměřeny na snižování hladu a chudoby, potírání klimatické změny, infekčních nemocí, zlepšování dostupnosti pitné vody a kanalizace, zpřístupňování všeobecného vzdělání všem a podporu příležitostí pro ženy.

Miliony zachráněných životů

Z extrémní chudoby se od roku 2000 podařilo vymanit miliony lidí. Jeden z hlavních cílů byl tak již splněn. Daří se zlepšovat přístup k pitné vodě, život lidí v chudinských slumech i poměr počtu dívek a chlapců ve školách. Výrazné zlepšení v dalších oblastech napovídá, že do roku 2015 může být splněno více vytyčených cílů.

„MDGs jsou historicky nejúspěšnější globální strategií proti chudobě. Projekt je důkazem, že společná globální akce může fungovat a vést k pozitivním změnám.“ (generální tajemník OSN Pan Ki-mun)

WWW.UN.ORG
WWW.OSN.CZ

Velkého zlepšení bylo dosaženo v oblasti zdraví, dosažitelný je také cíl snížit do roku 2015 na polovinu počet hladovějících. V letech 1990 až 1992 již bylo na světě 23 procent, v současné době je to přibližně 15 procent populace.

Venkov zaostává

Zlepšení je ale velmi nerovnoměrné, mezi regiony a státy světa i mezi různými skupinami uvnitř států. V nejhorší situaci jsou chudí lidé z venkovských oblastí. V roce 2011 proběhlo jen 53 procent porodů na venkově pod dohledem školeného zdravotnického personálu. Pro srovnání: ve městech je to 84 procent porodů. Z lidí, kteří nemají přístup k pitné vodě, jich 83 procent žije na venkově.

Co bude po roce 2015?

Rozvojová agenda po roce 2015 již vzniká. Zapojují se odborníci, politici, nevládní organizace i jednotlivci. Výsledkem konzultací na globální úrovni je zatím celkový směr, pětibodový plán budoucí transformace:

- Úplné odstranění extrémní chudoby. Žádnému člověku nesmí být upřeny ekonomické příležitosti a lidská práva.
- Základem transformace bude udržitelný rozvoj. Je nutné jednat ihned, abychom dokázali odvrátit nebezpečné dopady změny klimatu a degradace životního prostředí.
- Transformace ekonomiky ve prospěch pracovních příležitostí a inkluzivního růstu založená na inovacích, technologiích a potenciálu byznysu.
- Bezpečnost a efektivní, otevřené a odpovědné instituce. Bezpečnost a dobrá správa věcí veřejných jsou klíčem k dobrému životu.
- Rozvojová agenda po roce 2015 musí vycházet z pocitu solidarity, spolupráce a vzájemné odpovědnosti.

Více: bit.ly/18kraGS

Logo MDG vytvořila kancelář UNDP
v Brazílii

KVÍZ

1. Co znamená zkratka UNICEF?
2. Kde sídlí Mezinárodní soudní dvůr?
3. Jak se jmenuje agentura OSN, která se věnuje uprchlíkům?
4. Co je to „právo veta“?
5. Kolik hlasů má každý členský stát ve Valném shromáždění?
6. Který je hlavní soudní orgán OSN?
7. Kolik členů má Rada bezpečnosti?
8. O čem se diskutuje ve Valném shromáždění?
9. Čína má ve Valném shromáždění více hlasů než Monako, protože má více obyvatel – je toto tvrzení pravdivé?
10. Čím se zabývá ECOSOC?
11. Které světerecké území dosáhlo jako poslední samostatnosti?
12. Z kolika různých zemí pocházejí soudci Mezinárodního soudního dvora?
13. Kdo jsou členové Sekretariátu OSN?
14. Kolikrát byl systém OSN oceněn Nobelovou cenou míru?

Šéf OSN Pan Ki-mun na jednání v Informačním centru OSN v Praze během své oficiální návštěvy České republiky v roce 2011.

OSN V ČESKÉ REPUBLICE

Organizace spojených národů otevřela svou první kancelář v České republice (resp. Československu) v roce 1947. Informační centrum OSN (UNIC) se tehdy stalo jednou z prvních „poboček“ Spojených národů ve světě. Společně s UNIC působí v současné době v Česku kancelář agentury OSN pro uprchlíky (UNHCR), Světové zdravotnické organizace (WHO) a Český výbor pro UNICEF. Všechny agentury sídlí na adrese Železná 24, Praha 1.

Informační centrum OSN v Praze (UNIC)

OSN má celosvětovou síť informačních center v 61 zemích všech kontinentů. Jejich úkolem je informování o činnosti všech organizací systému OSN. Web osn.cz, profily na Facebooku a Twitteru, kanál na YouTube, knihovna s tisíci publikacemi a časopisy OSN, rešeršní služby, semináře a tematické diskuse, tiskové konference, vzdělávací programy, výstavy, publikace, informační kampaně ... to je současné iCentrum OSN v Praze, zastupující kancelář Sekretariátu OSN v České republice.

www.osn.cz
Telefon: (+420) 255 711 645
Facebook: on.fb.me/WhebQp
Twitter: twitter.com/OSNPraha
YouTube: youtube.com/user/iCentrumOSN

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v České republice (UNHCR)

Otevřen byl v roce 1992 v souvislosti s přistoupením České republiky k Úmluvě o právním postavení uprchlíků. Hlavním cílem UNHCR v ČR je podpora vybudování komplexního, udržitelného a samostatného azylového systému, který státu umožní posoudit žádosti o mezinárodní ochranu v souladu s uznávanými standardy a mezinárodním právem. Činí tak prostřednictvím vlastních programů v oblasti právního poradenství a osvětových aktivit i podporou programů nevládních organizací.

www.unhcr.cz
Telefon: (+420) 776 437 775

Kancelář Světové zdravotnické organizace v České republice (WHO)

Zřízena byla v roce 1991. Hlavní činností je koordinace aktivit a projektů WHO v ČR, informování o iniciativách, dokumentech a akcích WHO, podpora spolupráce a účasti českých odborníků na činnosti organizace. Podílí se i na ovlivňování tvorby zdravotní politiky na národní i regionální úrovni v kontextu doporučení a strategií uplatňovaných v rámci politiky Světové zdravotnické organizace. Zastupuje zájmy WHO v Česku.

www.who.cz
Telefon: (+420) 224 267 050

Český výbor pro UNICEF

UNICEF (Dětský fond OSN) pomáhá ve více než 150 zemích světa dětem přežít a zlepšovat jejich životní podmínky zajišťováním zdravotní péče, výživy, pitné vody a hygieny, vzdělání a ochrany před riziky HIV/AIDS, násilím a jakýmkoliv zneužíváním. Největší část pomoci směřuje do těch částí světa, kde je situace dětí nejtěžší – do nejchudších zemí a do oblastí zasažených přírodní nebo válečnou katastrofou. Ve vyspělých zemích, jako je Česká republika, působí UNICEF prostřednictvím národních výborů, jejichž úlohou je podporovat naplňování práv dětí a získávat finanční prostředky pro programy pomoci. Práce UNICEF je financována výhradně z dobrovolných příspěvků a z prodeje blahopřání a dárkového zboží.

www.unicef.cz
Telefon: (+420) 257 320 244
Facebook: on.fb.me/14ZmgJs

